

LES DONES EN MARXA A FAVOR DE LA JUSTICIA, LA PAU I L'ENTESA ENTRE ELS POBLES

De la Marxa Mundial de les Dones 2000

I Fòrum Social Mundial de Porto Alegre (Brasil) 2002

Des que el 17 d'octubre del 2000 (Diada Internacional contra la Pobresa), el moviment internacional *Marxa Mundial de les dones 2000* va lliurar al secretari general de l'ONU, Kofi Annan, 5.000.000 de signatures en un document que exigia canvis efectius en polítiques econòmiques i drets socials per a les dones de tot el món –avalades, a més, per un seguit d'accions reivindicatives que s'havien anat organitzant durant tot l'any 2000 per 5.000 grups de dones de 155 països diferents–, les demandes de justícia i respecte de la integritat de les dones no han deixat d'estar en moviment.

Poc es pensaven la *Fédération des femmes du Québec* que la iniciativa de fer una *Marxa Mundial* per exigir, un cop més, una implicació real i radical dels governs i les institucions econòmiques internacionals per lluitar contra la pobresa i contra la violència que pateixen les dones a tot el món, mobilitzaria milers de persones, grups, entitats i moviments que, a nivell local, ja treballaven, reflexionaven i reivindicaven la millora de la situació de les dones.

El neoliberalisme i la perpetuació del sistema patriarcal es realimenten mútuament, i són les causes de la desvalorització social, la inferioritat cultural, la marginació econòmica, la invisibilitat del treball o la mercantilització dels cossos que les dones pateixen en molts llocs del món.

La Marxa Mundial de les Dones 2000

Va aplegar en tres punts les exigències que tenen en comú les dones de països i cultures ben diferents:

— denunciar la pobresa i totes les manifestacions de violència contra les dones; — exigir canvis de debò: una redistribució de la riquesa, el respecte a la integritat de les dones, una igualtat de drets entre homes i dones; — interpel·lar els polítics i les institucions econòmiques internacionals, concretament el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional, perquè actuïn ja, d'una forma clara i amb polítiques concretes, sobre les causes estructurals de la pobresa i de les violències.

Dins la campanya, es va redactar una crítica "*Carta a les i als dirigents del Fons Monetari Internacional i al Banc Mundial: 2000 bones maneres per canviar de rumb*" (Marxa Mundial de les Dones, 2000), de la qual n'extraïem algunes dades que ens demostren que lluitar per la pobresa i afavorir l'economia del mercat capitalista –tal com pretenen els nous discursos d'aquestes dues institucions– és contradictori i enganyós: En les orientacions bàsiques d'aquests dos organismes, es considera el capitalisme i el mercat neoliberal com l'única via possible de creixement i desenvolupament. A Copenhague+5 (cimera de Ginebra, juny del 2000), es reconeixia que la

pobresa era el desafiament més important a què s'enfrontaven les institucions internacionals –ONU, OCDE i BM–, però les polítiques de privatització i liberalització sense restriccions no han canviat la pobresa de dones i nens: “mentre les dones són la meitat de la població mundial i realitzen 2/3 parts de les hores de treball, només reben 1/10 de la renda mundial, i posseeixen menys de l'1/100 de la fortuna del món”.

El Banc Mundial s'ha vist forçat a reconèixer que “entre 1997 i 1999, els fluxos dels mercats financers sobre els països de la perifèria han caigut en un 47% i els préstecs bancaris han baixat en un 58%; i a més, els inversors continuen confiant 4/5 parts del seu capital als països rics; quan inverteixen en països en desenvolupament, el 81% del capital va a parar a les mans de tan sols un 10% d'ells”. Així doncs, la mà d'obra barata ja no és suficient per atraure la inversió estrangera. Què més caldrà fer per captivar aquests magnats?

Es veu amb escepticisme, doncs, el marc estratègic de lluita contra la pobresa de què parla el Banc Mundial, ja que “l'any 1999, el 63% dels préstecs concedits van ser préstecs lligats a “reajustaments estructurals”, i que, segons un informe intern d'aquesta entitat, no apuntaven directament a la reducció de la pobresa”

Es diu que les dones són les grans guanyadores de la mundialització, però la realitat és la següent:

— ha augmentat el nombre de dones que treballen en el sector formal de l'economia, però la diferència salarial entre homes i dones es calcula entre un 30% i un 40%; les dones, sense possibilitat de formar-se, romanen en els sectors més mal pagats.

— la tendència general dels estats a reduir els seus dèficits i despeses governamentals sota la pressió dels mercats financers i de l'Organització Mundial del Comerç (OMC) provoca acomiadaments massius en el sector públic, on les dones són majoria.

— la privatització sistemàtica de sectors tan sensibles com l'educació i la sanitat fa que recaigui sobre les dones les tasques que eren assumides per l'Estat per a la col·lectivitat. A Amèrica Llatina, des de la instauració dels programes de “reajustament estructural” dels anys 80 les dones treballen un promig d'una hora més per dia, que equival a una jornada més de treball a la setmana i que no és remunerat!

— sabem, també, que 2/3 parts dels infants que no assisteixen a l'escola són nenes, i això comporta, no només més risc pel que fa a la salut i al desenvolupament de les comunitats, sinó també que es perpetui per a aquestes nenes el tipus de feina en els sectors informals i més mal remunerats de l'economia.

Cinquanta mil dones van presentar a Brussel·les la Carta al FMI i al BM

La premsa es va fer poc ressò de la reunió de dones de 172 països per lliurar el document d'anàlisi i reivindicació al FMI a Ginebra; com també es va fer poc ressò d'algunes de les manifestacions més nombroses que s'organitzaren, com per exemple la de Brussel·les, on es trobaren al voltant de 50.000 dones de tot Europa, el 14 d'octubre, al davant del Parlament europeu. Però l'embat que la Marxa mundial de les dones va donar, no ha parat. Les dones són protagonistes i primeres interessades en les reivindicacions per condonar el deute extern als països pobres, perquè s'apliqui la taxa Tobin a les transaccions financeres, per exigir polítiques que no deixin impunes el comerç sexual, o per exigir que el Fons Mundial Internacional i el Banc Mundial apliquin polítiques de transformació de les estructures injustes i no facin només polítiques de reajustament, que no pretenen afrontar les causes de fons de la pobresa.

Durant el 2001, les accions han continuat, i les coordinadores estatals i internacionals s'han anat passant informació per seguir de prop les conseqüències de la Marxa.

A Catalunya i a l'Estat Espanyol, la mobilització de la Marxa, a més de participar en la campanya de recollida de signatures per afegir-se a les reivindicacions del moviment internacional i de participar en la manifestació a Brussel·les, s'ha centrat en la reivindicació de dos aspectes:

— a) Per una banda, de la *precarietat laboral i l'atur que afecta les dones*: Espanya té el tant per cent d'atur femení més elevat de tota la Unió Europea, per darrere Portugal i amb un índex semblant al de Grècia; i també és a la cua pel que fa a la quantitat de recursos que destina a serveis socials. Això provoca que moltes feines

recaiguin en les dones (cura de fills petits i persones grans) sense que hi hagi una política clara d'ajut familiar i de conciliació familiar i laboral.

Només per posar unes quantes dades d'exemple de l'any 1999, donades a conèixer per la Coordinadora de Catalunya per la Marxa Mundial de les Dones:

- El sou de les dones és d'un 30% menys que els dels homes pel mateix tipus de treball.
- 1.378.700 dones són a l'atur, el doble que homes.
- Dues de cada tres persones no tenen prestació per atur. De les persones que el cobren, el 58,6% són homes i el 40,6% són dones.
- El promig d'hores setmanals que les dones dediquen a feines domèstiques és de 44 hores.
- Només un 6% de nens i nenes tenen plaça de llar d'infants. A Barcelona hi ha 2.450 places públiques.
- Durant 1999, es van fer 4.747.000 contractes precaris a dones.
- A l'Estat Espanyol, 5.223.400 dones consten com a "inactives", es dediquen a les feines domèstiques; i 2.500.000 són pensionistes, que cobren entre 35.000 i 55.000 ptes mensuals.

— b) Per altra banda, es va treballar per demanar *mesures, institucions i recursos per lluitar contra la violència* que pateixen les dones: Més de 60 dones van morir assassinades a l'Estat Espanyol, l'any 2000, a mans dels seus marits o companys. Durant el 1999, les dones que van patir maltractaments es compten en un 1.865.000. Hi va haver 21.872 denúncies. En tot l'Estat espanyol hi ha només 2.305 places en centres d'acolliment, de les quals, 101 són a Catalunya.

La Coordinadora de Catalunya per la Marxa Mundial de les dones creuen que a Catalunya i a l'estat Espanyol falta debat sobre aquestes situacions. Tot i així, a través de la Federació de Municipis, al voltant d'uns 80 ajuntaments de Catalunya es van adherir a la Marxa en aquell moment, i es van aprovar mocions per tirar endavant polítiques relacionades amb les propostes de la Marxa.

Aquest treball continua i ara, a nivell mundial, hi ha a les envistes un altre fòrum a Porto Alegre (Brasil), que aplega les "marxes" locals que treballen per buscar vies de solucions i inventar futurs nous. El Fòrum ha de servir de megàfon per ampliar la veu i les accions de grups, moviments i comunitats que es resisteixen a acceptar la globalització econòmica sense més.

El II Fòrum Social Mundial de Porto Alegre, que coincideix amb les dates de reunió del Fons Econòmic Mundial de Davos, pretén reflexionar i compartir experiències dels diferents grups socials que busquen alternatives per a l'economia i la política, per tal de contribuir a una major justícia. En aquest fòrum, s'espera que els grups de dones i les mobilitzacions que s'han anat fent, tinguin un paper especialment preeminent. No podem caure en la trampa de parlar d'economia i de polítiques globals sense lligar-les a les exigències, experiència i demandes d'aquells i aquelles que pateixen més negativament els efectes de la globalització econòmica, la redistribució injusta de la riquesa i una violència sagnant. Tal com el subcomandant Marcos comentava en un article sobre el naixement d'una nova dreta liberal, aparegut el juliol del 2000, som en un món globalitzat, però es tracta d'una *globalització fragmentada*: la revolució tecnològica i la informàtica han globalitzat el món, el mercat i el poder financer són les figures hegemòniques, però en canvi hi ha hagut una major concentració de riquesa en poques mans, augment de la pobresa, de l'explotació i de l'atur, desintegració de territoris, guerra i violència...potser cal trencar l'embruix d'aquesta globalització que se'ns ven com el millor dels móns possibles.